

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	14
ÚVOD.....	16
1. Význam aplikácie psychologických poznatkov v práve.....	19
1.1 Aplikačné možnosti psychológie v práve.....	19
1.2 Normatívna regulácia správania ako predmet záujmu psychológie práva	24
2. Rodové štúdie v kontexte psychológie práva a nepravdivé trestné oznámenia	28
2.1 Rodové rozdiely ako faktor pri posudzovaní trestnej zodpovednosti.....	28
2.2 Právno-psychologické aspekty nepravdivých trestných oznámení	30
3. Vybrané problémy investigatívnej psychológie.....	41
3.1 Vymedzenie predmetu investigatívnej psychológie.....	41
3.2 Kriminálne profilovanie v praxi investigatívnej psychológie.....	42
3.3 Individuálny psychologický podpis páchatel'a.....	48
3.4 Psychologická pitva a jej význam v praxi vyšetrovania.....	50
3.5 Využitie geografického profilovania v praxi vyšetrovania.....	53
3.6 Proces psychologického profilovania osobnosti páchatel'a.....	55
4. Sociálno-psychoiogické aspekty komunikácie v procese vyšetrovania.....	58
4.1 Význam komunikačných zručností v práci vyšetrovateľa	58
4.2 Obsahová stránka komunikácie vyšetrovateľa so svedkom	61
4.3 Funkcie komunikácie v kontexte výsluchovej interakcie.....	63
4.4 Sociálna percepcia a proces komunikácie.....	64
4.5 Selfkoncept a jeho význam v procese komunikácie.....	67
4.6 Sociálno-psychoiogické aspekty aktívneho počúvania a jeho význam v práci vyšetrovateľa.....	68
5. Organizačne-technické a kognitívne aspekty vyšetrovania.....	74
5.1 Vyšetrovanie ako proces poznávania skutkových okolností	74
5.2 Význam informácií v procese vyšetrovania.....	77
5.3 Priebeh vyšetrovania ako náročný kognitívny proces.....	78

6.	Psychologické aspekty operatívno-pátracej činnosti.....	85
6.1	Význam psychologických poznatkov v práci kriminalistu.....	85
6.2	Psychologické aspekty sledovania	86
6.3	Psychologické aspekty výberu osôb vhodných na výkon sledovania	87
6.4	Psychologicko-taktické aspekty získavania informátora.....	91
7.	Psychologicko-taktické aspekty vedenia výsluchu s podozrivými a obvinenými osobami	96
7.1	Psychológia výsluchu v kontexte policajného vyšetrovania.....	96
7.2	Charakteristika jednotlivých zaistovacích prostriedkov na zabezpečenie podozrivého a obvineného v trestnom konaní.....	99
7.3	Charakteristika jednotlivých štýlov vedenia výsluchu podozrivých a obvinených osôb.....	103
7.3.1	Direktívny štýl vedenia výsluchu	103
7.3.2	Nedirektívny štýl vedenia výsluchu	104
7.3.3	Prívetivý štýl vedenia výsluchu	104
7.3.4	Emocionálny štýl vedenia výsluchu.....	105
7.3.5	Logický štýl vedenia výsluchu	106
7.3.6	Agresívny štýl vedenia výsluchu.....	106
7.3.7	Štýl vedenia výsluchu taktikou dobrého a zlého policajta.....	107
7.3.8	Odmeraný štýl vedenia výsluchu.....	108
7.3.9	Racionalizujúci štýl vedenia výsluchu.....	108
7.3.10	Psychologizujúci - terapeutizujúci štýl vedenia výsluchu	109
7.4	Možnosti využitia prístupu zameraného na človeka pri vedení výsluchu podozrivého a obvineného.....	111
7.4.1	Vyšetrovaný subjekt a umožnenie jeho vyjadrenia zážitku seba v priebehu výsluchu	112
7.4.2	Vyšetrovaný subjekt a proces vyjadrovania ideálneho ja v priebehu výsluchu	113
7.4.3	Prežívanie úzkosti vyšetrovaného subjektu a jej zvládanie v priebehu výsluchu	113
7.4.4	Kongruencia a inkongruencia v prežívaní vyšetrovaného subjektu v priebehu výsluchu	114

7.5	Psychologické aspekty na priznanie zameraných spúšťacích tém a význam ich využitia pri výsluchu podozrivého a obvineného.....	114
7.5.1	Na priznanie zameraná spúšťacia téma č. 1 - (Sebavedomie z papiera)	115
7.5.2	Na priznanie zameraná spúšťacia téma č. 2 - (Pravda raz vypláva na povrch)	116
7.5.3	Na priznanie zameraná spúšťacia téma č. 3 - (Klamstvo plodí ďalšie klamstvo).....	116
7.5.4	Na priznanie zameraná spúšťacia téma č. 4 - (Prekrúcanie už nemá zmysel)	116
7.5.5	Na priznanie zameraná spúšťacia téma č. 5 - (Vyklučkovať z toho už nie je možné)	117
7.5.6	Na priznanie zameraná spúšťacia téma č. 6 - (Hádzať špinu na iných sa nevypláca).....	117
7.5.7	Na priznanie zameraná spúšťacia téma č. 7 - (Záplava emócií je silná).....	118
7.5.8	Na priznanie zameraná spúšťacia téma č. 8 - (V temnom tieni výčitiek).....	119
7.6	Psychologické aspekty procesu získavania priznania od podozrivého.....	119
8.	Psychológia bezpečnosti a jej význam pri výkone policajných činností	126
8.1	Psychologické vymedzenie pojmu bezpečnosť.....	126
8.2	Posudzovanie miery nebezpečenstva.....	127
8.2.1	Psychologické posudzovanie rizikových faktorov	129
8.3	Psychologické aspekty bezpečnosti pri výkone policajných činností	131
8.3.1	Psychologické aspekty bezpečnosti vedenia výsluchu.....	132
8.3.2	Psychologické aspekty bezpečnosti pri zastavovaní a kontrole vozidiel s podozrivými osobami.....	133
9.	Psychologické špecifiká realizácie výsluchu maloletých osôb.....	137
9.1	Psychologicko-právna charakteristika maloletého svedka.....	137
9.1.1	Veková úroveň maloletého ako faktor dĺžky výsluchu.....	140

9.1.2	Priestorová organizácia výsluchovej miestnosti pri výsluchu maloletých.....	141
10.	Psychologické posudzovanie vierohodnosti v praxi vyšetrovania.....	146
10.1	Úvod do problematiky psychologického posudzovania vierohodnosti	146
10.2	Primitívne metódy psychologického posudzovania vierohodnosti	150
10.3	Prvé objektívne metódy posudzovania vierohodnosti	153
10.4	Metódy posudzovania vierohodnosti v období 19. storočia.....	155
10.4.1	Slovné asociácie ako metóda posudzovania vierohodnosti a klamstva	156
11.	Sociálno-psychologické aspekty hodnotenia vierohodnosti a klamstva.....	159
11.1	Význam psychologického posudzovania vierohodnosti a vymedzenie niektorých súvisiacich pojmov	159
11.2	Základné pojmy psychologického posudzovania vierohodnosti	161
11.3	Ako dobre poznáme, keď nás niekto klame	171
12.	Emocionálny a kognitívny kontext vierohodnosti a klamstva	175
12.1	Charakteristika niektorých procesov pri produkcii klamstva	175
12.2	Manipulácia a klamstvo.....	179
12.3	Spôsoby odhaľovania klamstva	184
13.	Vybrané psychické procesy a ich význam v procese posudzovania vierohodnosti	187
13.1	Zmyslové orgány a ich význam v posudzovaní vierohodnosti.....	187
13.2	Pamäťový proces a jeho význam v posudzovaní vierohodnosti	188
13.3	Chyby sociálnej percepcie posudzovateľa v procese posudzovania vierohodnosti.....	190
13.4	Sociálna interakcia posudzovateľ - posudzovaný a niektoré kognitívno-psychologické súvislosti.....	194
14.	Indikátory vierohodnosti	197
14.1	Charakteristika vybraných indikátorov vierohodnosti.....	197
14.1.1	Protirečivosť a inkonzistencia výpovede.....	198
14.1.2	Reakcia na neočakávanú otázku.....	200
14.1.3	Podstatné zmeny v správaní (štrukturálny zlom)	202

14.1.4	Prítomnosť prejavov neúprimných emócií.....	203
14.1.5	Prejavy neistoty.....	204
14.1.6	Uvádzanie nadbytočných detailov.....	205
14.1.7	Logickosť a konzistentnosť svedeckej výpovede.....	206
14.1.8	Vysoký počet detailov vo svedeckej výpovedi.....	207
15.	Výskumy v oblasti posudzovania vierohodnosti	
	a identifikácie klamstva.....	210
15.1	Psychofyzologické výskumy a metódy posudzovania vierohodnosti a prejavov klamstva.....	210
15.2	Posudzovanie vierohodnosti a klamstva z verbálnych a neverbálnych prejavov.....	217
15.2.1	Reality Monitoring ako metóda posudzovania vierohodnosti a klamstva.....	218
15.2.2	Metóda Statement Validity Assessment - Criteria-based content analysis	227
15.3	Posudzovanie vierohodnosti ako odborná psychologická činnosť.....	242
15.4	Chyby posudzovateľa v procese posudzovania vierohodnosti	245
16.	Využitie kognitívneho interview v praxi vyšetrovania	
	a psychológia svedka.....	249
16.1	Potreba psychologického skúmania svedeckej výpovede.....	249
16.2	Psychologické determinanty presnosti svedeckej výpovede.....	253
16.3	Kognitívne interview ako efektívny nástroj vedenia výsluchu	258
17.	Prekonávanie kognitívnych limitov a emocionálnych blokov	
	vo výpovedi svedka.....	282
17.1	Psychologické stratégie práce s úzkostným svedkom.....	282
17.1.1	Aktivácia vedome blokových spomienok svedka.....	286
17.2	Relatívne a absolútne úsudky v procese vytvárania svedeckej výpovede	289
17.3	Neverbálna komunikácia a jej význam pri vytváraní svedeckej výpovede.....	291
17.4	Facilitácia detailnej svedeckej výpovede.....	292
17.5	Psychologické aspekty práce s intoxikovaným svedkom.....	295
17.6	Výsluch svedka - cudzinca neovládajúceho slovenský jazyk.....	296

17.7 Kognitívne interview a psychologické aspekty výsluchu maloletých svedkov.....	297
18. Psychologické aspekty miesta realizácie výsluchu.....	303
18.1 Miesto ako determinant kvality svedeckej výpovede.....	303
18.2 Význam systematickej prípravy vyšetrovateľa na výsluch.....	308
18.3 Špecifiká výsluchovej miestnosti pri výsluchu obvinenej osoby.....	310
18.4 Kedy je vhodné začať s výsluchom svedka.....	311
19. Psychologicko-taktické aspekty kladenia otázok v rámci výsluchu ...	314
19.1 Význam správneho kladenia otázok v rámci výsluchu.....	314
19.2 Policajný žargón a používanie technických a odborných termínov pri kladení otázok v rámci výsluchu.....	324
20. Kognitívne procesy a ich význam pri vytváraní svedeckej výpovede.....	327
20.1 Úroveň spracovania informácií a jej význam pre vytváranie svedeckej výpovede.....	327
20.2 Konceptuálna a obrazová mentálna reprezentácia ako forma pamätového kódu v procese vytvárania svedeckej výpovede.....	331
21. Kognitívne interview a psychologické stratégie oživovania pamäte svedka	338
21.1 Stratégie oživovania pôvodného kontextu vnímanej udalosti.....	338
21.2 Stratégie oživovania špecifických informácií v pamäti svedka.....	339
21.3 Stratégie kladenia otázok ako determinant aktivácie relevantných mentálnych reprezentácií.....	342
21.3.1 Princíp momentu a detailu a ich význam pri oživovaní mentálnych reprezentácií.....	345
22. Štruktúra kognitívneho interview.....	348
22.1 Jednotlivé fázy realizácie kognitívneho interview	348
22.1.1 Fáza I. - Úvodná časť kognitívneho interview.....	349
22.1.2 Fáza II. - Súvislý monológ svedka.....	351
22.1.3 Fáza III. - Aktivácia a identifikácia mentálnych reprezentácií svedka	354
22.1.4 Fáza IV. - Analýza a hodnotenie relevancie získaných informácií.....	358
22.1.5 Fáza V. - Ukončenie kognitívneho interview.....	359

23. Právno-psychologické aspekty nedovolených techník	
vyšetrovania.....	360
23.1 Nedovolené vyšetrovacie techniky a ich využívanie v historickom kontexte.....	360
23.2 Využitie nedovolených vyšetrovacích techník v praxi vojenského vyšetrovania	365
23.3 Charakteristika niektorých nedovolených vyšetrovacích techník v praxi policajného vyšetrovania	368
23.4 Psychologické a etické aspekty využitia nedovolených techník vedenia výsluchu v praxi vyšetrovania.....	369
23.5 Psychologicko-taktické aspekty realizácie nedovoleného nátlakového výsluchu.....	371
23.5.1 Nátlakový výsluch a jeho psychologický vplyv na vyšetrovaný subjekt.....	374
23.6 Niektoré právne aspekty nedovolených vyšetrovacích techník v kontexte vyšetrovania podozrivých a obvinených z terorizmu	378
24. Psychológia propagandy a extrémizmu.....	382
24.1 Úvod do problematiky šírenia propagandy a vykonávania subverzívnych a dezinformačných aktivít z pohľadu psychológie propagandy.....	382
24.2 Psychológia propagandy v kontexte vedenia informačnej vojny	389
24.3 Psychologicko-taktické metódy vedenia informačnej vojny.....	402
24.3.1 Niektoré psychologické efekty využívané pri vedení informačnej vojny a šírení škodlivej propagandy.....	403
24.4 Niektoré technologické špecifiká a psychologické zákonitosti pri vedení informačnej vojny a pri šírení škodlivej propagandy.....	406
24.5 Psychologické aspekty identifikácie hybridného trollingu na sociálnych sieťach.....	409
24.6 Kritériá na identifikáciu hybridných trollov na sociálnych sieťach a weboch.....	416
24.7 Náčrt ďalšieho smerovania výskumu psychologicko-právnych aspektov šírenia propagandy v kontexte vedenia dezinformačných kampaní.....	418
24.8 Náčrt jednotlivých tematických okruhov súvisiach s ďalším výskumom propagandy a informačnej vojny.....	418

24.9 Niektoré psychologicko-taktické a právne aspekty vyšetovania trestných činov extrémizmu.....	420
24.9.1 Psychologická charakteristika osôb šíriacich škodlivú propagandu a extrémizmus.....	422
24.9.2 Potreba vytvorenia špeciálnych policajných metodík na vyšetrovanie trestných činov extrémizmu	425
25. Koncept informačnej vojny v kontexte medzinárodného práva informačnej bezpečnosti.....	432
ZÁVER.....	441
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	443
ZOZNAM SÚVISIACICH ZÁKONOV.....	473
ZOZNAM SÚVISIACICH NARIADENÍ.....	474
ZOZNAM SÚVISIACICH DOHOVOROV	475
ZOZNAM OSTATNÝCH SÚVISIACICH DOKUMENTOV.....	476
PRÍLOHY.....	477
Príloha č. 1: Overovanie zázemia osoby (personál background check) ...	477
Príloha č. 2: Položky pre behaviorálnu analýzu svedka v priebehu výsluchu.....	485
Príloha č. 3: Osobná anamnéza obvineného.....	488
Príloha č. 4: Identifikácia kritických viet z transkriptu výpovede svedka - poškodeného.....	492
Príloha č. 5: Ukážka obsahovej analýzy transkriptu výpovede svedka dopravnej nehody	495
Príloha č. 6: Odborné vyjadrenie kriminálneho psychológa.....	498
Príloha č. 7: Príklady extrémistickej (neonacistickej) runovej a inej prevzatej symboliky.....	506